

بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ

حضرت علی (علیه السلام) در نامه خود به مالک اشتری فرمایند:

خراج (پیت المال) را به گونه ای که وضع مالیات دهندگان را سامان دهد، واری کن!
زیرا، بهبودی وضع مالیات و مالیات دهندگان، سبب بهبودی امور دیگر
اقتدار جامعه است و تا امور مالیات دهندگان اصلاح نشود، کار دیگران نیز سامان
نخواهد گرفت؛ زیرا، همه مردم، نان خور مالیات و مالیات دهندگانند.

اصلاح قوانین مالیاتی

- اصلاح قوانین مالیاتی به عنوان یکی از عوامل مهم و تاثیر گذار بر توسعه اقتصادی کشورها شناخته می شود که در مبحث بررسی رفرم های اقتصادی جهان به آن اشاره شده که در این جا به آن به طور مفصل تری خواهیم پرداخت.

تفاوت مالیات با باج و خراج

- منابع حاصل از مالیات در صورتی که در راستای توسعه عدالت اجتماعی و یا توسعه اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد با مفهوم جاری و جهانی فعلی خود مطابقت دارد در غیر این صورت با باج و خراجی که هزاران سال پیش از مردم به زور اخذ می شد تفاوتی نخواهد داشت

**با وجود نیروی کار ، مواد اولیه و انرژی
ارزان قیمت چرا همچنان تولید در ایران
رونق نمی گیرد؟**

براساس مطالعه صورت گرفته توسط
بانک جهانی رایج ترین سیاست
مالیاتی در ۵ سال اخیر در اغلب
کشورهای دنیا کاهش نرخ مالیات بر
درآمد و سود بوده است.

کاهش نرخهای مالیاتی در کانادا (درصد)

۲۰۱۲	۲۰۱۱	۲۰۰۴	نوع مالیات
۶.۶	۶.۸	۲۷.۲	مالیات بر سود و درآمد
۱۲.۹	۱۲.۷	۱۲.۴	مالیاتهای شخصی
۴.۸	۵.۱	۷.۹	مالیات بر دارایی
۲۴.۳	۲۴.۶	۴۷.۵	مجموع مالیاتها

پرداختهای تامین اجتماعی در بیشتر کشورها جزء

مالیات بر دستمزد می باشد که عدم شمول آن در

کشور ما باعث می گردد که ایران یکی از بالا ترین

نرخهای مالیات بر دستمزد جهان را دارا باشد.

در اغلب کشورهای نفتی از کسب و کارهای مرتبط با صنعت نفت مالیاتیهای سنگین اخذ می گردد اما از سایر کسب و کارها مالیاتیهای بسیار کمتری اخذ می شود این درحالی است که در ایران چنین تفاوتی وجود ندارد.

ایران بالاترین سهم مالیات از تولید ناخالص داخلی 2015 را در بین کشورهای نفتی دارد

سهم مالیات از GDP (درصد)	نام کشور
6.1	Iran
5.3	Saudi Arabia
4.8	Bahrain
2.7	Libya
2.2	Qatar
2	Oman
1.5	Kuwait
1.4	United Arab Emirates

Data based on [Heritage Foundation](#) (2015)

ایران بالاترین سهم مالیات از سود کسب و کار را 2016 در بین کشورهای نفتی دارد

سهم مالیات از سود اقتصاد (درصد)	نام کشور
44.1	Iran
15.7	Saudi Arabia
13.5	Bahrain
11.3	Qatar
23.9	Oman
13	Kuwait
15.9	United Arab Emirates

<http://data.worldbank.org/>

ایران بعد از کویت کمترین میزان سرمایه گذاری نسبت به تولید

ناخالص داخلی را در بین کشورهای نفتی داراست

نسبت سرمایه گذاری خارجی به GDP (درصد)	نام کشور
0.5	Iran
1.06	Saudi Arabia
2.83	Bahrain
0.5	Qatar
0.9	Oman
0.3	Kuwait
2.71	United Arab Emirates

تعریف	مشوق
شامل سوبسید ها و کسریهای مالیاتی میشود که در دوره های کوتاه مدت به اجرا گذاشته می شود .	Tax holiday تعطیلات مالیاتی
در این روش دولت با استفاده از معافیت های مالیاتی فعالان اقتصادی را به رقابت در زمینه های مختلف وا می دارد.	Tax competition رقابت مالیاتی
در این حالت بدهی های مالیاتی افراد و شرکتهای به عنوان وام و اعتبار برای آنها در نظر گرفته می شود.	Tax credit اعتبار مالیاتی

تعریف	مشوق
روشهای قانونی است که قانونگذار در آن به مالیات دهنده اجازه داده در صورت انجام اقدامات خاصی بتواند از پرداخت مالیات به صورت کاملا قانونی اجتناب کند.	Tax avoidance اجتناب از مالیات
به تخفیفات و کاهشهایی که دولت در زمینه مالیات به منظور توسعه فعالیت خاصی اختصاص می دهد اطلاق می گردد.	Tax deduction کاهش مالیات
به منطقه ای گفته می شود که در آن مالیات به دلایل سیاسی اقتصادی منطقه ای با تخفیفات ویژه اخذ میشود و یا هرگز مالیاتی پرداخت نمی گردد.	Tax heaven بهشت مالیاتی

تعریف	مشوق
مشوقی مالیاتی است که به یک دولت اجازه میدهد ، برای مجریان فعالیت های خاص اقتصادی کسورات و تخفیفات مالیاتی در نظر گیرد .	Tax incentive مشوق مالیاتی
به مجموعه قوانینی گفته می شود که بر اساس آن دولت در قبال اقدامات خاصی از سوی مودی، تخفیفات مشخصی بر روی مالیات بر درآمد را منظور می کند .	Tax shelter پوشش مالیاتی
معافیت مالیاتی که در آن سیستم مالیاتی به دولت مجوز اعمال تخفیف های مشخص برای سازمان ها ، اشخاص حقیقی و یا مالیات بر درآمد را میدهد .	Tax exemption رقابت مالیاتی

پیشنهاد اصلاح سیاست های مالیاتی

در جهت شفافیت اقتصادی و

افزایش درآمدهای مالیاتی

با توجه به اطلاعات ذیل نقش اصناف در وصول درآمدهای

مالیاتی را مورد بررسی قرار می دهیم

۱. سهم مالیات بر درآمد اصناف از کل درآمد مالیاتی (منبع لایحه بودجه ۹۵) : ۴.۲٪

۲. سهم مالیات بر ارزش افزوده از کل درآمد مالیاتی (منبع لایحه بودجه ۹۵) : ۲۹.۵٪

۳. بیش از ۱.۳۰۰.۰۰۰ واحد صنفی در زمینه توزیع ۹۰٪ کالاهای داخلی و ۷۵٪ توزیع کالاهای وارداتی را بر عهده دارند. لذا می توان چنین نتیجه گرفت که بایستی تحقق وصول بیش از ۸۰٪ از مالیات ارزش افزوده از مصرف کنندگان نهایی در گروه اصناف صورت پذیرد. (منبع اقتصاد آنلاین:

۹۵/۱۰/۱۴ - خبر ۱۶۸۴۱۸)

۴. نسبت مالیات ارزش افزوده به بهای کالا: ۹٪

۵. بسته به میزان درآمد هر فرد با توجه به جدول موجود از صفر الی ۲۵٪ از سود خالص صاحبان مشاغل و اصناف یا شرکتهای مشمول مالیات عملکرد می‌گردد. لذا با توجه به معافیت ۵۰٪ از مشمولین اصناف بعثت درآمد پایین، اگر طبق جدول زیر صاحبان مشاغل به صورت میانگین ۲۰٪ از ۱۵٪ درآمدشان را مالیات پردازند حداکثر درآمد مالیاتی دولت که با تاخیر ۲ ساله وصول می‌شود معادل $\frac{1}{3}$ نرخ ارزش افزوده یعنی ۳٪ می‌باشد.

جدول ماده ۱۳۱ قانون مالیاتها

ردیف	درآمد تا مبلغ (ریال)	درصد مشمول	نرخ مالیات	میانگین موزون	برآورد
۱	۱۵۶.۰۰۰.۰۰۰	۵۰٪	♦	۱۰٪	۱۵٪
۲	۵۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۵۰٪	۱۵٪		
۳	۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰		۲۰٪		
۴	۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ به بالا	۲۵٪			

جدول استخراج شده از ضرایب مالیات علی الراس

ردی ف	اصناف توزیعی مختلف	عمده فروش	خرده فروش	جمع	برآورد د
۱	میانگین سود علی الراس (درصد)	۵.۷	۱۳.۰۶	۱۹.۷۶	۲۰٪
۲	میانگین مالیات نسبت به بهای کالا (درصد) بر اساس ۱۵٪	۰.۸۵۵	۲.۰۴	۲.۸۹۵	۳٪

بهترین راهکار افزایش درآمد مالیاتی برای دولت

❖ چشم پوشی از افزایش مالیات بر درآمد واحدهای صنفی فعال در شبکه توزیع

یعنی در قبال تعهد به وصول مالیات بر ارزش افزوده (۹٪ از بهای کالا) با دادن مشوقها و معافیت‌های مالیاتی به نحوی عمل نماید که نگرانی کلیه واحدهای صنفی که در سیستم توزیع عمده یا خرده فروشی فعال میباشند از افزایش مالیات عملکرد مرتفع گردد.

جهت حصول به نتیجه فوق واحدهای صنفی فعال در شبکه توزیع را به ۳ بخش زیر تقسیم مینماییم.

۱- واحدهای صنفی که تاکنون مشمول معافیت بوده و دولت هیچگونه درآمدی در قبال آنها ندارد.

۲- واحدهای صنفی که بنا به اظهارنامه و یا برگه های تشخیص تا آخرین سال رسیدگی به دولت مالیات پرداخت نموده اند.

۳- واحدهای صنفی که معتقدند به هر دلیل درآمد آنها نسبت به آخرین سال رسیدگی کمتر شده است.

تکمیل زنجیره وصول و پرداخت مالیات بر ارزش افزوده توسط مصرف کنندگان با توجه به اینکه به دلایلی اصناف به عنوان آخرین حلقه زنجیره وصول مالیات عملاً در این چرخه قرار نگرفته اند می توان همانطور که در ماده ۲۰ لایحه مالیات بر ارزش افزوده این موضوع صندوق های پز مورد توجه قرار گرفته است:

نحوه متقاعد نمودن گروه اول برای ۱۰ سال آینده:

اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول این قانون که در آخرین حلقه زنجیره مالیات بر ارزش افزوده قرار می گیرند و تاکنون دارای معافیت مالیات عملکرد بوده اند از تاریخ ثبت نام و استفاده از سامانه های فروشگاهی (صندوق مکانیزه فروش) به مدت ۵ سال به میزان ۱۰۰٪ و در ۵ سال دوم به میزان ۵۰٪ از معافیت مالیات عملکرد برخوردار گردند.

چرا که این مودیان تاکنون به علت پائین بودن سود ابرازی از معافیت مالیات عملکرد برخوردار بوده اند کماکان در آخرین حلقه زنجیره مالیات بر ارزش افزوده قرار میگیرند و از طرفی تاثیر آنها در شفاف سازی و وصول مالیات غیرمستقیم کلیدی و اساسی است.

البته می توان در ۵ سال دوم ارقام مختصری به صورت ثابت ،سالیانه برای این مودیان مشخص نمود و آن را در قبوض پرداختی مانند آب و برق و عوارض و شهرداری وصول نمود ، برای اینکه این بخش از جامعه هم از پرداخت مالیات حذف کامل نگردند البته باید جدول مالیات پرداختی نرخ و شرایط افزایش سالانه آن تا پایان دوره ۱۰ ساله با توجه به شاخص رشد تورم اعلامی بانک مرکزی مشخص باشد تا نامبردگان نگران شفاف شدن فعالیت های اقتصادی خود از نظر شمول مالیات عملکرد نباشند.

با توجه به شرایط رکود اقتصادی و غیر بهره ور بودن سیستم توزیع در کشور و مقررات اسلامی در خصوص اخذ مالیات از ضعفاء توصیه میشود که هیچ مطالبه ای از این قشر صورت نپذیرد.

نحوه متقاعد نمودن گروه دوم برای ۱۰ سال آینده:

همانطور که گفته شد گروه دوم شامل واحدهای صنفی است که بنا به اظهارنامه و یا برگه های تشخیص تا آخرین سال رسیدگی به دولت مالیات پرداخت نموده اند.

در واقع از آنجا که مهم ترین عامل مقاومت در برابر شفاف سازی ، نگرانی مردم از افزایش ناگهانی مالیات عملکرد و سوء استفاده های احتمالی برخی از مأمورین وصول

در حین اجرای قانون می باشد، دولت می تواند در ازاء نصب صندوق پز و شفافیت

کامل، با دریافت مالیات عملکرد مطابق آخرین سال مورد رسیدگی به اضافه نرخ تورم

سالانه اعلام شده توسط بانک مرکزی به مدت ۵ سال مالیات مشمولین این گروه را در

ابتدای دوره به صورت نقد(با تخفیف ۱۵٪) و یا با اقساط ۱۲ ماهه دریافت نماید و در ۵

ساله دوم نامبردگان را مشمول ۵۰٪ تخفیف مالیاتی نماید.

بدیهی است ثابت کردن نرخ به مدت ۵ سال و ۵۰٪ تخفیف در ۵ سال دوم مودیان را

همراه و داوطلبانه و ادار به تمکین می نماید.

در این حالت هم هزینه های وصول مالیات کاهش یافته و کاهشی در وصولی دولت از محل مالیات عملکرد اصناف صورت نمی پذیرد و می توان از پرسنل سازمان امور مالیاتی جهت کنترل محسوس و غیر محسوس اصناف در رعایت شفاف سازی برای تمدید سالانه این معافیت استفاده نمود.

نحوه برخورد با گروه سوم برای ۱۰ سال آینده:

همانطور که گفته شد گروه سوم واحدهای صنفی هستند که به هر دلیل درآمد آنها نسبت به آخرین سال رسیدگی کمتر شده است.

کسانی که در روش دوم احساس می کنند به آنها اجحاف می شود و معتقدند درآمد آنها از سقف مشمول معافیت وی یا آخرین سال رسیدگی کمتر است با درخواست خارج شدن از شمول مزایای این بسته تشویقی، مالیات آنها توسط سیستم جامع مالیاتی محاسبه و طبق جداول و ضوابط قانونی با آنان رفتار شود.

استفاده از روشهای اعتمادساز برای توسعه فرهنگ پرداخت مالیات

دولت می تواند با طراحی نرم افزار اختصاص مالیات به پروژه های مصوب خود که پرداخت کننده مالیات می تواند مصرف وجوه خود را تا سقف بودجه تصویبی به پروژه های انتخابی تخصیص می دهد.

برخورداری عمومی از وجوه حاصله از محل ارزش افزوده

به عنوان مثال با توجه به امار بالای مرگ و میر در جاده های کشور می توان بخشی از وجوه حاصل از مالیات ارزش افزوده برای احداث و راه اندازی قطارهای پر سرعت بین شهرها؛ توسعه ناوگان فرودگاهی و حمل و نقل هوایی؛ شناسائی، اصلاح و حذف نقاط حادثه خیز جاده ها؛ توسعه فرهنگ رانندگی و رعایت قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی؛ خدمات عمومی و مسئولیت های اجتماعی هزینه شود.

چنانچه مردم تاثیر پرداخت مالیات در کاهش تلفات جاده ای که یکی از مشکلات جدی کشور می باشد را در کنار سهولت رفت و آمد شاهد باشند نسبت به پرداخت مالیات و برخورداری از نتایج آن امیدوار شده و اعتماد عمومی به حاکمیت افزایش می یابد.

چرا که به طور میانگین حدود ۴۰٪ ارزش هر کالایی هزینه های جابجایی و حمل و نقل بوده و با تسهیل و کاهش این هزینه ضمن تمرکز زدائی از شهرهای بزرگ و توزیع رفاه و خدمات کشور از راه سهولت دسترسی به امکانات ، ضریب عدالت اجتماعی بهینه می گردد.

لازم به ذکر است براساس برخی محاسبات صورت گرفته ، خسارات جاده ای با احتساب حداقل هزینه فوت یک فرد در جامعه، حدود ۷٪ تولید ناخالص ملی می باشد

در این صورت نتایج زیر حاصل می شود:

- با توجه به درآمد کم واحدهای صنفی (بیش از ۱.۳۰۰.۰۰۰ واحد صنفی توزیعی) در ایران فشار درآمدی بر فعالان این حوزه کاهش می یابد.
- **فشار پرداخت مالیات** بر ارزش افزوده از دوش تولید کننده و یا توزیع کنندگان بزرگ و دارای عملکرد شفاف به جای مصرف کننده **برداشته خواهد شد.**
- و مهمتر از همه **بالا رفتن چشمگیر وصول مالیات بر مصرف** و امکان تامین هزینه های دولت از این محل که در سایه شفافیت اقتصادی ناشی از اظهار واقعی درآمدها در حوزه توزیع محقق می گردد. **بدون آنکه میزان وصول مالیات فعلی کشور از محل مالیات عملکرد کاهش داشته باشد.**

- **European Commission (2006)**
- **Johansson (2008)**
- **Li and Sarte, 2004**
- **Kim, 1998**
- **Dahlby, 2003**
- **Kneller et al. (1999)**
- **Widmalm (2001)**
- **Padovano and Galli (2001)**
- **Lee and Gordon (2005)**
- **Weller (2007)**
- **Duncan and Sabirianova Peter (2008)**
- **Data based on Heritage Foundation (2015). 2015 Macroeconomic Data**
- **اقتصاد نیوز**

اللَّهُ صَدِّقٌ وَعَلِيمٌ
مُحَمَّدٌ وَآلُ مُحَمَّدٍ